

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/12437
64-38

Sayı : B.09.0.SGB.0.11-610/ 5420
Konu : Mersin Milletvekili
Ali ÖZ'ün
Yazılı Soru Önergesi.

.../.../2012
25.11.2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 26.11.2012 tarihli ve A.01.0.KKB.0.10-94947 sayılı yazınız.

Mersin Milletvekili Ali ÖZ'ün, Bakanlığımıza yönelttiği TBMM 7/12437 Esas numaralı yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Erdoğan BAYRAKTAR
Bakan

EK :
-Cevap Yazısı (3 Sayfa)

MERSİN MİLLETVEKİLİ
SAYIN ALİ ÖZ'ÜN
TBMM 7/12437 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLAR

SORULAR :

Geleceğe bırakacağımız en önemli miraslardan birisi çevredir. Çevrenin korunması ve kirlenmesinin önlenmesi bir vatandaşlık görevidir. Ancak ülkemizde bu bilincin yeterince olgunlaştığını söylemek imkânsızdır.

1-Çevre korunma bilinci için. erken okul döneminde bir ders oluşturulması yönünde bir çalışmanız var mıdır?

2-Çevre kirliliğinin önemli bir ruhsal ve bedensel hastalık etkeni olması nedeniyle çevre temizliği için yeni düzenlemeler yapmayı düşünüyor musunuz?

3-Çevre kirliliğine yol açan insan unsurlu etkenler için caydırıcı cezai uygulamalar koymayı uygun buluyor musunuz?

4-Sanayi bölgelerindeki kirleticilerin denetimini artırmayı düşünüyor musunuz?

5-Doğadaki atıklardan temizlenme ve ekonomiye geri dönüşüm için alınan önlemler yeterli midir?

6-Çevre temizliğinden sadece yerel yöneticileri sorumlu tutmak doğru bir yaklaşım mıdır?

CEVAPLAR :

1-1982 Anayasasının 56 ncı maddesinde “Herkes sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir, çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek devletin ve vatandaşların ödevidir” denilmektedir. Bunun sağlanmasında da en önemli araçlardan biri çevre eğitimi çalışmalarıdır.

Çevre eğitimi, “insanın çevresinin kentsel ve kırsal planlaması, teknoloji, koruma, kaynak kullanımı ve tüketimi, nüfus, popülasyon değişimi gibi konularda doğal çevre ve insan çevresinin insanla olan karmaşık ilişkisini inceleyen entegre bir süreçtir” şeklinde tanımlanmaktadır.

Çevre eğitimi, temel olarak çevre konusunda bireyin bilgilenmesi ve bilinçlenmesinin yanında bireyde çevre konusunda olumlu davranış değişiklikleri oluşturmaktır. Bu anlamda bireyin küçük yaşlarda itibaren çevre eğitimi alması büyük önem taşımaktadır.

Bu kapsamda Mülga Çevre Bakanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığı ile imzalanan çeşitli protokoller ile çalışmalar yürütülmüştür. 2000 yılından itibaren “Çevre, Sağlık, Trafik ve Okuma” dersi okullarımızda okutulmuştur. 2005 yılına kadar sürdürülen bu derslerde ayda 1 ders çevre konularında eğitim verilmiştir.

Söz konusu ders konusunda beklenen hedeflere ulaşılamamıştır. Öğrencilerin nota bağlı olarak çevre konularını öğrenmelerini beklemek, bu anlamda olumsuz sonuçlar ortaya çıkartmıştır. Yapılan ortak çalışmalar ile bireyin hayatının her safhasını etkileyen çevre konularının not

karşılığı görecekları ders yerine tüm müfredata yayılarak öğretilmesine karar verilmiştir. Bu kapsamda tüm ders içeriklerine çevre ile ilgili konular eklenmiştir.

Erken okul dönemi eğitimi konusunda, Milli Eğitim Bakanlığı çocuklara ders verilmesi yerine oyun yoluyla eğitim verilmesi hedeflendiği belirtilmiştir. Bu kapsamda Bakanlığımız ile Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü işbirliğinde çeşitli çalışmalar yürütülmesi planlanmaktadır.

2-Ülkemizde atık yönetimi ile ilgili yasal düzenlemelerin başlangıcı çok eski tarihlere kadar gitmektedir. 1930 yılında yürürlüğe giren 1580 sayılı Belediye Kanunu ile 1593 sayılı Umumi Hıfzısıhha Kanunu, atıkların toplanması, depolanması, halk sağlığının korunması için gerekli önlemlerin alınması vb. hususlara ilişkin düzenlemeler içermektedir. Bu tarihten itibaren gerçekleştirilen diğer yasal düzenlemelerde de atık yönetimine ilişkin doğrudan ya da çevre ve insan sağlığının korunması bağlamında dolaylı hükümler yer almıştır. 1982 Anayasası çevre korumaya yönelik hedefler koymuş; 56 ncı maddesinde, "Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir" hükmüne yer verilmiştir. Bir çerçeve yasa niteliğinde 1983 tarihinde yayımlanan ve 2006 yılında güncellenen 2872 sayılı Çevre Kanunu çevrenin korunması konusunda ilke ve kurallar getirmiş, yetkili ve sorumlu kurum ve kuruluşları tanımlamış, uygulamaya dönük prosesi belirlemiş ve "kirleten öder" prensibi çerçevesinde ilgililerin yükümlülüklerini ve aykırı davranışlara uygulanacak cezaları belirlemiştir.

Bakanlığımız Çevre Kanununda da belirtildiği üzere çevre kirliliğini önleme yönünde çalışmalarını sürdürmekte ve sağlıklı bir çevreye ulaşma doğrultusunda gerekli görülen tüm adımlar atılmaktadır. Bu adımlar için gerekli olan mevzuat çalışmaları ilgili tüm kurum kuruluşlarla işbirliği içinde Bakanlığımızca sürdürülmektedir.

3-2872 sayılı Çevre Kanunu "Kirleten Öder" prensibi çerçevesinde ilgililerin yükümlülükleri ve aykırı davranışlara uygulanacak cezaları belirlemiştir. Çevre Kanununun 20 ncı maddesinde idari nitelikteki cezalar listelenmekte olup, burada çevreye verilecek her türlü zarara caydırıcılığı oldukça yüksek miktarlarda cezai işlemler uygulanmaktadır. Diğer yandan bu cezaları gerektiren fiillerin tekrarlanması da bu ceza miktarlarını çok daha yüksek miktarlara çıkarmaktadır.

4- Sanayi tesislerinin çevresel riskleri değerlendirilerek denetim planlaması yapılmak suretiyle etkin ve verimli denetimler yapılması hedeflenmektedir.

5- 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun (5491 nolu Değişik) 8 inci maddesine göre her türlü atık ve artığı, çevreye zarar verecek şekilde, ilgili yönetmeliklerde belirlenen standartlara ve yöntemlere aykırı olarak doğrudan ve dolaylı biçimde alıcı ortama vermek, depolamak, taşımak, uzaklaştırmak ve benzeri faaliyetlerde bulunmak yasaktır. Söz konusu yasağa uymayanlar hakkında Bakanlığımız tarafından, ilgili Kanunun 20 inci maddesine istinaden idari yaptırımlar uygulanmaktadır.

Bunun yanı sıra, atık yönetimine ilişkin Bakanlığımız mevzuatı gereğince atıkların, öncelikle kaynağında ayrılarak minimize edilmesi, atık üretiminin kaçınılmaz olduğu durumlarda geri dönüşüm, tekrar kullanım ve ikincil hammadde elde etme amaçlı diğer işlemler ile atığın geri kazanılması veya enerji kaynağı olarak kullanılması esastır. Bu kapsamda; atıkların geri kazanım işlemleri Bakanlığımız tarafından lisanslandırılmış geri kazanım firmaları tarafından gerçekleştirilmektedir.

Bununla birlikte, ülkemizde atıkların geri kazanım faaliyetlerinin yaygınlaştırılması ve teşvik edilmesi adına, Bakanlığımız ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından yürütülen "Geri Dönüşüm Strateji Belgesi" çalışmaları devam etmektedir.

6-Çevre temizliği kapsamında Çevre Kanunu ve diğer mevzuat çerçevesinde tüm tarafların sorumlulukları paylaşılmıştır. Buna göre Anayasanın 56 ncı maddesi gereğince sadece yerel yönetimlerin değil, bireylerden kurumsal yapılara kadar tüm kesimlerin sorumlulukları bulunmaktadır.

